

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Indledning

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 5. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992360427632/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

tryk paa alle frembringende Aander udenfor England. Kort før Julirevolutionen slaar da Frankrigs store Forfattere om, de danner den femte Gruppe, Frankrigs romantiske Skole, og den nye frisindede Bevægelse betegnes ved Navne som Lamennais, Hugo, Lamartine, Musset, George Sand o. m. fl. Og da nu Bevægelsen fra Frankrig gaar over til Tyskland, sejrer Frisindet ogsaa i dette Land, idet den sjette og sidste Gruppe af Forfattere, jeg vil skildre, beaandes af Frihedskrigenes og Julirevolutionens Tanker og, ligesom de franske Digtere, i Byrons store Skygge ser Frihedsbevægelsens Fører. Det unge Tysklands Forfattere, blandt hvilke de vigtigste, Heine og Börne er af jødisk Byrd, forbereder ligesom de samtidige franske Skribenter Omvæltningen 1848.

Jeg tror, at vi af dette store Drama kan uddrage en Lære for os selv. Vi er nemlig denne Gang som sædvanlig en 40 Aar tilbage for Europa. For længe siden har i hine store Hovedlandes Literaturer Revolutionsstrømmen optaget sine Bifloder og sprængt de Diger, der opkastedes paa dens Vej; den er bleven ledet ind i Tusinder af Kanaler. Vi arbejder endnu paa at stanse den og opholde den i Reaktionens Sump. Men vi har kun opnaaet at stanse vor Literatur.

Der vil vel uden Vanskelighed kunne opnaas Enighed om, at den danske Literatur ingensinde i dette Aarhundrede har befundet sig i en saadan Hæveden som i vore Dage. Den digteriske Frembringelse er saa godt som fuldstændigt stanset, og intet alment Spørgsmaal angaaende Menneskeliv eller Samfund formaar at vække nogen Deltagelse eller fremkalde anden Drøftelse end Dagspressens og Døgnlitteraturens. En stærk oprindelig Frembringelsesdrift har vi ikke nogensinde besiddet, nu er en næsten fuldstændig Mangel paa Tilegnelse af fremmed Aandsliv traadt til, og den aandelige Døvhed har som Døvheden hos den Døvstumme medført Stumhed.

Det, at en Literatur i vore Dage lever, viser sig i, at den sætter Problemer under Debat. Saaledes sætter f. Eks. George Sand Forholdet mellem de to Køn under Debat, Byron og Feuerbach Religionen, Proudhon og Stuart Mill Ejendommen, Turgenev, Spielhagen og Emile Augier Samfundsforholdene. At en Literatur Intet sætter under Debat er det samme, som at den er i Færd med at tabe al Betydning. Det Folk, som frembringer den, kan da længe nok tro, at al Verdens Frelse vil komme fra det; det vil se sig skuffet i sin Forventning; det bliver ikke mere